

Список використаних джерел:

1. Гусев В.О. Державна інноваційна політика: методологія формування та впровадження: монографія. Донецьк: Юго-Восток, 2011. 624 с.
2. Про інноваційну діяльність. Закон України № 5460-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 2-3.
3. Приходченко Л.Л. Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади: монографія; Національна академія держ. управління при Президентові України, Одеський регіональний ін-т держ. управління. О. : [Оптимум], 2009. 299 с.

Нікульчев М.О.

*кандидат філософських наук, доцент,
Донецький національний технічний університет (м. Покровськ)*

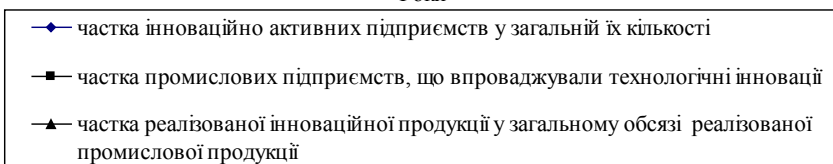
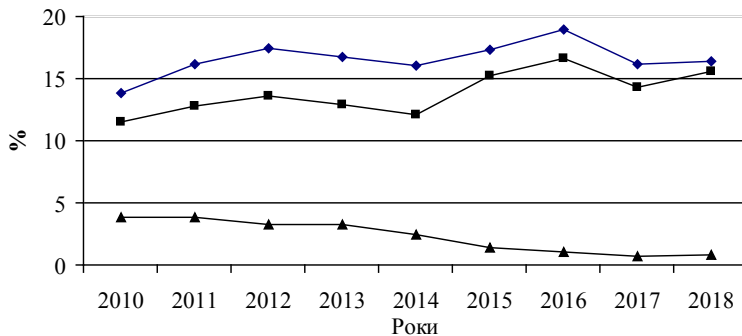
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ НАУКИ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» проголошується необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності, забезпечення використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб. Така необхідність зумовлена визначальною роллю рівня розвитку науки і техніки як ключового чинника прогресу суспільства, підвищення добробуту громадян, їх духовного та інтелектуального зростання [1].

Поняття «державна політика» складне і багатогранне, змістовні акценти в якому зазвичай відображають предмет дослідження і його окремі аспекти. В широкому розумінні державна політика може бути визначеною як вибір державними органами між бездіяльністю та діяльністю щодо вирішення суспільно значущих проблем [2, с. 29]. У процесі вироблення і втілення державної політики у будь-якій сфері

суспільного життя виділяють п'ять основних етапів [3, с. 23-25]: ініціювання – формування – ухвалення – реалізація – оцінка результатів. Саме показники результативності державної політики України у науковій і науково-технічній сферах дають підстави говорити про якість процесу її створення як в цілому, так і на окремих його етапах.

Результативність державної політики як ступінь відповідності встановлених цілей науково-технічного розвитку країни досягнутим результатам може оцінюватися через порівняння планових показників з індикаторами поточного стану науково-технічної сфери України. У якості таких індикаторів зазвичай приймаються показники інноваційної діяльності в Україні та їхньої динаміки. На жаль, протягом останніх років частка інноваційно активних підприємств у загальній їх кількості залишається далекою від мінімального порогу у 25%, який свідчив би про те, що економіка України вийшла на траєкторію інноваційного розвитку (рис. 1).

Рис. 1. Основні показники інноваційної діяльності в Україні

Джерело: розроблено автором на основі [4]

Своєю чергою, про результативність самих інноваційних процесів в Україні говорить стабільне зменшення частки реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції. При

цьому питома вага загального обсягу витрат на виконання наукових досліджень і розробок (НДР) у ВВП України станом на 2017 рік становила 0,45%, у тому числі за рахунок коштів державного бюджету – 0,16%. В той же час, частка обсягу витрат на НДР у ВВП країн Європейського Союзу у середньому становила 2,03%. Більшою за середню частка витрат на дослідження та розробки була у Швеції – 3,25%, Австрії – 3,09%, Німеччині – 2,94%, Данії – 2,87%, Фінляндії – 2,75%, Бельгії – 2,49%, Франції – 2,25%, які є флагманами інноваційного розвитку країн Європи [5].

Наведене свідчить, що проголошені Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» цілі державної політики у цій сфері щодо досягнення високого рівня розвитку науки і техніки; примноження національного багатства на основі використання наукових та науково-технічних досягнень; інтеграції вітчизняного сектору наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок у світовий науковий та Європейський дослідницький простір залишаються декларативними, в тому числі – через відсутність в Україні належних соціально-економічних, організаційних, правових умов для формування та ефективного використання наукового та науково-технічного потенціалу, включаючи державну підтримку суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності [1].

Національна рада України з питань розвитку науки і технологій, утворена при Кабінетові Міністрів України з метою забезпечення ефективної взаємодії представників наукової громадськості, органів виконавчої влади та реального сектору економіки у формуванні та реалізації державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності [6] на своєму засіданні 5 листопада 2019 року [7] створила низку робочих груп з підготовки пропозицій, зокрема щодо: створення державної стратегії розвитку науки, оновлення системи пріоритетів розвитку науки і техніки та заходів з їх реалізації; інтеграції вітчизняної науки у світовий науковий простір та Європейський дослідницький простір з урахуванням національних інтересів; стратегії розвитку державної дослідницької інфраструктури; змін до законодавства різних з питань здійснення наукової та науково-технічної діяльності. Разом з тим, на сьогодні залишаються недостатньо опрацьованими наукові питання щодо моніторингу результативності реалізації державної політики в сфері наукової та науково-технічної діяльності в Україні.

Отже, підвищення якісних характеристик вітчизняного науково-технологічного потенціалу до рівня стандартів розвинених країн Європи та світу, розбудова фундаменту економіки знань в Україні, техніко-технологічне оновлення промислового виробництва як детермінанта зростання вітчизняної конкурентоспроможності потребують: оновлення Концепції науково-технологічного та інноваційного розвитку України, формування Національного плану дій (дорожньої карти) її реалізації з визначенням якісних і кількісних цільових орієнтирів такого розвитку; розробки системи індикаторів результативності державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності та методичних засад їх визначення; удосконалення системи обліку і статистики науково-технологічної та інноваційної діяльності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
2. Конюх Я.О. Основи формування державної політики. *Проблеми розвитку науки в контексті трансформації суспільства: матер. наук-практ. конф-ї (30-31 серп. 2019 р, м. Полтава)*. Херсон : Вид-во «Молодий вчений», 2019. С. 29-31.
3. Петренко І. Сутність державної політики та державних цільових програм. *Віче*. 2011. № 10. С. 23-25.
4. Наукова та інноваційна діяльність України – 2018: статистичний збірник. Державна служба статистики України. Київ: ТОВ «Август-Трейд». 2019. 108 с.
5. Здійснення наукових досліджень і розробок у 2017 році. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm
6. Про утворення Національної ради України з питань розвитку науки і технологій: постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2017 р. № 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/226-2017-%D0%BF#n10>.
7. Протокол № 3 засідання Національної ради України з питань розвитку науки і технологій від 5 листопада 2019 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/3-zasidannyanatsradi-05112019.pdf>